

Βιβλιοθήκες, ένα παράθυρο στον κόσμο

Προϋποθέσεις και απαιτήσεις

Σπύρος Πιέρρος

Δημοτική Βιβλιοθήκη Θεσσαλονίκης

Συνεργασίες Βιβλιοθηκών

Μια ιστορία που ξεκινάει στα
τέλη του 19^{ου} αιώνα

με τα τεχνικά μέσα και τις
τεχνολογίες κάθε εποχής

Η καταλογογράφηση

- ◆ 100 βιβλιοθήκες
που καταλογογραφούν η κάθε μία
- ◆ 100 κοινούς τίτλους

κάνουν συνολικά 10.000 πρωτότυπες
καταλογογραφήσεις αντί για 100

Αν κάνουμε μόνο μια φορά πρωτότυπη
καταλογογράφηση ;

Συλλογικοί κατάλογοι

- ◆ Οι συλλογικοί κατάλογοι προσφέρουν πρόσβαση στα μεταδεδομένα
 - Βιβλιοθηκών μιας περιοχής
 - Βιβλιοθηκών με κοινό θέμα
 - Σε κατηγορίες υλικών (π.χ. περιοδικά)
- ◆ Διαδανεισμός
 - Πρόσβαση στο πλήρες κείμενο

Conspectus

- ◆ Σχέδιο ανάπτυξης συλλογής
- ◆ Συντονισμός της πολιτικής ανάπτυξης συλλογής μεταξύ διαφορετικών βιβλιοθηκών
- ◆ Από κοινού έχουν πρόσβαση σε μεγαλύτερο αριθμό τίτλων χωρίς να υπάρχουν επικαλύψεις σε υλικό μικρής ζήτησης

Συνεργασίες για όλες τις ανάγκες

◆ Παράδειγμα

Οι παιδικές βιβλιοθήκες γειτονικών δήμων οργανώνουν από 2-3 δραστηριότητες τις οποίες παρουσιάζουν σε όλες τις συνεργαζόμενες βιβλιοθήκες. Κάθε βιβλιοθήκη έχει πλέον ένα πρόγραμμα δραστηριοτήτων που καλύπτει αρκετές εβδομάδες

- ◆ Οι βιβλιοθήκες αποτελούν μέρος ενός συστήματος πληροφόρησης - εκπαίδευσης
- ◆ Το σύνολο των βιβλιοθηκών έχει πρόσβαση σε πολύ μεγαλύτερες υπηρεσίες και υλικά απ' ότι θα μπορούσε εξ ιδίων πόρων
- ◆ **Οι συνεργασίες ανοίγουν ένα παράθυρο στον κόσμο**

Οι συνεργασίες δεν είναι

- ◆ Πανάκεια, μαγική λύση για όλα τα προβλήματα
- ◆ Μια ηθικά επιβεβλημένη επιλογή, μια καρμική υποχρέωση των βιβλιοθηκών

Αντίθετα έχουν προϋποθέσεις και απαιτήσεις ...

Προϋποθέσεις

- ◆ Υπάρχουν βιβλιοθήκες και λειτουργούν (έχουν σκοπούς, στόχους, προϋπολογισμό, ωράριο, συλλογή, κοινό, διαδικασίες ελέγχου και αξιολόγησης)
- ◆ Οι συνεργασίες προσφέρουν **πραγματικά** πλεονεκτήματα σε τομείς που ενδιαφέρουν τις βιβλιοθήκες

Απαιτήσεις

- ◆ Χρήση κοινών πρακτικών, και προτύπων, τήρηση προθεσμιών, κλπ
- ◆ Υπάρχει κόστος (χρήματα, προσωπικό με συγκεκριμένες ικανότητες, εγκαταστάσεις, εξοπλισμός)
- ◆ Διοίκηση της συνεργασίας
- ◆ Οι υποχρεώσεις είναι συμβατές με το πλαίσιο λειτουργίας και διοίκησης του φορέα στον οποίο ανήκει κάθε βιβλιοθήκη

Οι συνεργασίες είναι

επιλογή / πρόβλημα / πρόκληση που αφορά την διοίκηση των βιβλιοθηκών

- ◆ το management της βιβλιοθήκης

- ◆ η επιλογή και ιεράρχηση σκοπών και στόχων,

- ◆ η διάθεση των απαραίτητων μέσων για την υλοποίησή τους,

- ◆ η αξιολόγηση αποτελεσμάτων

από τον ευρύτερο φορέα στον οποίο ανήκει οι βιβλιοθήκη

Μορφές συνεργασίας

Οι βιβλιοθήκες αποτελούν μέρος ενός ευρύτερου συστήματος η διοίκηση του οποίου χαρακτηρίζεται από

- Υποχρεωτικές συνεργασίες
- Κίνητρα για συνεργασία
- Απόψε αυτοσχεδιάζουμε (η ελληνική περίπτωση)

Η δεκαετία του 80

Οι περισσότερες βιβλιοθήκες λειτουργούν κάτω από αναχρονιστικά θεσμικά πλαίσια, με περιορισμένες οικονομικές δυνατότητες, χωρίς συντονισμό, επικοινωνία και συνεργασία παρά την κοινότητα στο περιεχόμενο, το κοινό, τους σκοπούς και την αποστολή με αποτέλεσμα τις αλληλοεπικαλύψεις, την οικονομική σπατάλη και τη μείωση της αποτελεσματικότητας

Έκθεση του ΚΕΠΕ για το Πενταετές Πρόγραμμα 1988-92

Στην ίδια έκθεση διαβάζουμε ότι η δημιουργία Εθνικού Δικτύου Βιβλιοθηκών (πρόβλεψη του προηγούμενου πενταετούς) έφτασε μέχρι την συγκρότηση επιτροπών «από τις οποίες βγήκαν μερικά συμπεράσματα αλλά δεν προχώρησε η υλοποίησή τους»

Για το θεσμικό πλαίσιο

◆ Νόμος 1362/49

Περί ιδρύσεως, ανασυγκροτήσεως και **ενιαίας οργανώσεως** των ανά το κράτος βιβλιοθηκών

Προβλέπει

- Συγκρότηση Εθνικής Βιβλιογραφίας
- Κέντρο Ανταλλαγής Βιβλίων
- Σεμινάρια/κύκλος Σπουδών Βιβλιοθηκονομίας

Ποτέ δεν υλοποιήθηκαν

Ο νόμος ξεπεράστηκε από τις εξελίξεις αλλά ήταν σε «ισχύ» για 54 χρόνια

Για το θεσμικό πλαίσιο

◆ Νόμος 1566/85

Άρθρο 43, Σχολικές Βιβλιοθήκες

«**Σε κάθε σχολείο** πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης **λειτουργεί "σχολική βιβλιοθήκη"** για χρήση των μαθητών, του διδακτικού προσωπικού και των κατοίκων της έδρας και της περιοχής του σχολείου»

Ο νόμος «ισχύει» μέχρι σήμερα

Η δεκαετία του 80

«...απουσία διαλόγου με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, την Εθνική Βιβλιοθήκη και με τις άλλες βιβλιοθήκες που επιχειρούν προσπάθειες παρόμοιες με τη δική μας ... θα πρέπει να ξεπεράσουμε το σημερινό καθεστώς σύμφωνα με οποίο όλες σχεδόν οι επαφές, συνεργασίες και ανταλλαγές διεξάγονται σε προσωπικό επίπεδο»

Τζεκάκης, 1990

Τα σπέρματα της αλλαγής

Μιλώντας για μηχανογράφηση «ο απώτερος στόχος μας είναι να δημιουργήσουμε ένα δίκτυο βιβλιοθηκών» καθώς μόνο με αυτή την προοπτική αξίζει όλη η προσπάθεια, ο κόπος και τα έξοδα που χρειάζονται.

Τζεκάκης, 1990

Τα σπέρματα της αλλαγής

- ◆ Λειτουργούν δύο τμήματα Βιβλιοθηκονομίας και ιδρύεται τρίτο
- ◆ ΕΚΤ- Συλλογικός κατάλογος περιοδικών
- ◆ ΑΒΕΚΤ – Συλλογικός κατάλογος βιβλιοθηκών
- ◆ Η ΕΟΚ/ΕΕ χρηματοδοτεί διάφορες δράσεις και συνεργασίες βιβλιοθηκών

Οι τεχνολογικές εξελίξεις

Διευκολύνουν την ανάπτυξη
συνεργασιών

- Επιβάλλουν τη χρήση κοινών προτύπων
- Δημιουργούν εργαλεία και συνθήκες που διευκολύνουν την επικοινωνία και συνεργασία
- Εξοικείωση με την τεχνολογία
- Εξοικείωση με την πρόσβαση αντί της ιδιοκτησίας

Η σημερινή εικόνα

- ◆ Καινούργιο θεσμικό πλαίσιο για τις δημόσιες βιβλιοθήκες – Εθνική Βιβλιοθήκη
- ◆ Ισχύει προαιρετικά για τις δημοτικές βιβλιοθήκες
- ◆ Καμία αλλαγή για τις πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες

Η σημερινή εικόνα

- ◆ Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες προηγούνται
- ◆ Μικρότερης έκτασης συνεργασίες στις δημόσιες/δημοτικές βιβλιοθήκες
- ◆ Το πλεονέκτημα της διοίκησης

Η σημερινή εικόνα

Είναι **πρόωρο** να μιλήσουμε σχετικά με το αν περιλαμβάνονται συγκεκριμένα έργα στην Αναπτυξιακή Στρατηγική για την περίοδο 2007-2013

Από απάντηση του Υπουργείου Οικονομικών (Απρίλιος 2008)

Η σημερινή εικόνα

- ◆ Οι βιβλιοθήκες είναι σε θέση να συνεργάζονται και υπάρχουν ήδη αποδοτικές συνεργασίες
- ◆ Το πρόβλημα είναι η διοίκηση του θεσμού των βιβλιοθηκών (κι εδώ περιλαμβάνονται τόσο το θεσμικό πλαίσιο, όσο και η χρηματοδότηση, η αξιολόγηση (κλπ) των βιβλιοθηκών)

Ευχαριστώ